

09.04.2019

TÜRKİYE'NİN SAVUNMA-GÜVENLİK-DIŞ POLİTİKASINI İLGİLENDİREN GELİŞMELER

SURİYE (SURİYE KUZEYİ- SOÇİ - İDLİB - SURİYE'de ATEŞKES)

- **(ÖZEL HABER) ABD'den Irak'ı parçalayacak Kara Bahar Operasyonu...** Rusya'nın Bağdat Büyükelçisi Maksim Maksimov 8 Nisan 2019 günü Rus Nazavisima Gazzetta İnternet Sitesi ile yaptığı söyleşide, ABD'nin CIA eliyle Irak'ta Kara Bahar adı altında yeni bir operasyon uygulamaya hazırlandığını iddia etti. ABD'nin 2014 yılında uygulamaya koyduğu ve önemli oranda başarı elde edemediği Arı Kovanı operasyonu sonrasında, Irak'ı yeniden kaotik bir ortama sürükleyecek, iç çatışma ortamı sağlayacak, İran Devrim Muhafızları Ordusu'nun Irak'taki faaliyetlerini engelleyecek, Irak'ı parçalanmanın eşiğine getirecek ve en az 30 yıl sürmesini planladığı Kara Bahar adı altında bir operasyonu uygulamaya koyacağını belirten Maksimov, bu konuda önemli istihbari bilgilerin ellerinde bulunduğunu söyledi. ABD'nin Irak'ta bazı planlarını terör örgütü IŞİD ile uygulamaya koyacağını da vurgulayan Rus Büyükelçi, CIA'nin Irak'ın başta İran olmak üzere bölge ülkeleri ile de olan ikili ilişkilerine zarar vermeyi planladığını belirtti.

PUTİN-ERDOĞAN GÖRÜŞMESİ

- **Putin-Erdoğan görüşmesinden Suriye'deki durum, S-400'ler ve ikili ticarete ilişkin mesajlar çıktı...** Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan beraberinde üst düzey bir heyet ile Moskova'da Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin ile bir araya geldi. İkilinin bire bir ve sonrasında heyetler arası görüşmelerinin ardından gerçekleştirdikleri basın toplantısında Suriye'deki iç savaş, S-400 füze sistemleri ve ikili ticarete ilişkin mesajlar verildi.

- Putin, Astana ve Soçi süreçleri dâhilinde Suriye'nin İdlib vilayeti ile ilgili olarak alınan kararlara değindi ve bugüne kadar Türkiye'nin gözlem faaliyetleri yürütmesinin öngörüldüğü bölgeye ilişkin "ortak devriye" açıklaması yaptı. Rusya Devlet Başkanı, "Temelde müşterek devriye faaliyetlerine, en azından iki taraftan da devriyeye başlıyoruz" ifadesini kullandı, ancak bölgedeki gözlem faaliyetlerinin nasıl yürütüleceğine dair bir uzlaşa sağlanamadığını belirtti. Putin, "Şu ana kadar bir gözlem merkezi kuramadık ama eminim yakında bunu yapacağız" şeklinde konuştu.

- Erdoğan da İdlib'deki durumla ilgili olarak, "Şu an itibarıyla atmamız gereken adımları attık, atmaya da devam edeceğiz. Çünkü geri dönmemiz mümkün değil" değerlendirmesinde bulundu.

- Görüşmede, Türkiye ile ABD arasında son dönemde gerginlik kaynağı olan Rus yapımı S-400 hava savunma sistemleri de gündeme geldi. S-400'lerin teslimatının kendileri için bir öncelik olduğunu belirten Rusya Devlet Başkanı, "Ülkelerimiz savunma işbirliğini arttırmak

için ciddi görevlerle karşı karşıya. Bunlardan ilki de S-400 füze sistemleriyle ilgili yaptığımız sözleşme ile belirtilen teslimatın Türkiye'ye yapılmasıdır" dedi. Putin ayrıca iki ülkenin başka alanlarda da askeri işbirliğine gidebileceğini açıkladı ancak buna ilişkin ayrıntı vermedi.

- Cumhurbaşkanı Erdoğan da S-400'lere ilişkin olarak "Bir şeyin akdini, sözleşmesini yapmışsak, bu iş bitmiştir" dedi ve bunun Türkiye'nin "egemenlik hakkı ve tasarrufu" olduğunu vurguladı.

- Erdoğan ile Putin'in görüşmesi sırasında 8'inci Türkiye-Rusya Üst Düzey İşbirliği Konsey Toplantısı gerçekleşirken, toplantıda konuşulan konular uyarınca ikili ticaret ve ekonomik ilişkiler alanlarında da mesajlar verildi. İki ülke arasında enerji alanında yapılan işbirliğine dikkat çeken Putin, Rusya'dan gelip Karadeniz'den geçerek Türkiye'ye ulaşacak Türk Akımı doğalgaz boru hattı ile Akkuyu Nükleer Santrali projelerinin önemini vurguladı. Rusya'nın devlete ait haber ajansı TASS'ın bildirdiğine göre Putin "Her iki proje de en yüksek çevresel ve teknolojik gerekliliklere ve standartlara hizmet edecek şekilde tasarlanmış olup, bölgenin ve Avrupa'nın enerji güvenliğini sağlamada en önemli bileşenler olacak" ifadesini kullandı.

- Erdoğan da iki ülke arasındaki ticaret hacminin 100 milyar dolara ulaşması hedefi taşıdıklarını belirtti ve 2018 itibarıyla geline nokta da bunun 26 milyar dolar olduğunu kaydetti. Cumhurbaşkanı, "Amacımız, dengeli bir ticaret yapısıyla değerli dostumla hedef olarak belirlediğimiz 100 milyar dolarlık ticaret hacmine ulaşmak için yeni yollar bulmaktır" şeklinde konuştu.

ORTADOĞU-AFRİKA

- *İsrail sandık başında...* İsrail'de altı milyondan fazla seçmen genel seçim için bugün sandık başında. Seçmenler bir anlamda Netanyahu'nun siyasi kariyerinin devam edip etmeyeceğini de oyluyor.

- *İran CENTCOM'u terörist ilan etti...* ABD Başkanı Trump'ın kararı açıklamasının ardından, İran Ulusal Yüksek Güvenlik Konseyi, ABD'nin Merkez Kuvvetler Komutanlığı'nı (CENTCOM) ve bağlı bütün güçleri "terörist" ilan ederek, ABD'yi de "terörizmin destekçisi" olarak nitelendirdi. ABD'nin kararının ardından İran Dışişleri Bakanı Cevad Zarif, İran Cumhurbaşkanı Hasan Ruhani'den ABD'nin Orta Asya ile Mısır arasında konuşlandırılmış CENTCOM'a bağlı birliklerinin "terörist" ilan edilmesi talebinde bulunmuştu. 1979 yılındaki İran İslam Devrimi sonrasında kurulan Devrim Muhafızları Ordusu, İran'ın ruhani lideri Ayetullah Ali Hamaney'e bağlı olarak faaliyetlerini yürütüyor. Ülkede siyasi ve ekonomik nüfuza sahip olan Devrim Muhafızları, İran'ın sınırları ve Basra Körfezi ile nükleer tesislerde ve askeri üslerde kontrolü elinde bulunduruyor.

- *Netanyahu karardan memnun...* ABD'nin İran Devrim Muhafızlarını terör örgütü olarak sınıflandırması kararını, İsrail'de yapılacak parlamento seçimlerinden bir gün önce açıklaması dikkat çekti. Kararı memnuniyetle karşılayan İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu, "sevgili dostu Donald Trump'a teşekkür ettiğini söyledi. Netanyahu, Trump'ın iki ülkenin ve bölgedeki diğer ülkelerin çıkarına olacak bu kararla, kendisinin bu yöndeki talebini yerine getirdiğini ifade etti. Bahreyn Dışişleri Bakanlığı tarafından yapılan açıklamada da, ABD'nin aldığı karar memnuniyetle karşılandı.

- *İran Cumhurbaşkanı Ruhani: ABD daha fazla baskı kurarsa IR8 santrifüjler geliştireceğiz...* Amerika Birleşik Devletleri (ABD) Başkanı Donald Trump'ın İran Devrim Muhafızları Ordusu'nu terör örgütleri listesine alması kararına tepki gösteren İran Cumhurbaşkanı Hasan Ruhani, Washington'un Tahran'a baskıyı sürdürmesi halinde ülkesinin IR-8 adı verilen yeni model uranyum zenginleştirmede kullanılan santrifüjleri geliştireceğini duyurdu. İran, 5+1 ülkeleriyle yapılan nükleer anlaşma kapsamında IR8 model santrifüjlerin test edilmesini askıya aldığını bildirmişti. Tahran'ın elinde IR6 santrifüjler bulunuyor. İran medyası, son nesil santrifüjlerin (IR8) bir önceki versiyonuna göre 15 kat daha güçlü olduğu ifade ediliyor. İran Nükleer Teknoloji Günü kutlamaları kapsamında konuşan Cumhurbaşkanı Ruhani, ABD'nin İran Devrim Muhafızları Ordusu'nu yabancı terör örgütleri listesine almakla hata ettiğini zira bu adımın İranlıları tek çatı altında toplayacağını savundu. Ruhani, "Devrim Muhafızları Ordusu, gerek yurt içinde gerekse Suriye'den Irak'a, Ortadoğu'nun birçok yerinde her zaman için teröristlere karşı savaştı ve terörle mücadelede İran'ın en etkin gücü oldu" ifadelerini kullandı.

- *Libya'daki çatışmalarda onlarca ölü var...* Libya'nın doğusundaki askeri güçlerin lideri General Halife Hafter'in Libya Ulusal Ordusu ile Trablus hükümetinin güçleri arasında çatışmalar sürüyor. Trablus'ta çalışan tek havalimanı da bombaların hedefi oldu. Libya'da savaş uçakları başkent Trablus'un işleyen tek havaalanını bombaladı. 4 Nisan'dan bu yana tırmanan şiddette ölü sayısı 49'a yükseldi. Hayatını kaybedenler arasında siviller de bulunuyor. Birleşmiş Milletler en az 2 bin 800 sivilin yerlerinden edildiğini belirtti; insani yardım için ateşkes çağrısı yaptı.

AB – AVRUPA

- *Türkiye'nin AB'ye üyelik süreci iptal edilmeli...* AP seçimleri öncesinde Avrupa'dan sağcı partilerin temsilcilerinin toplantısında Türkiye de gündeme geldi. İtalya İçişleri Bakanı Salvini, Türkiye'nin Türkiye'nin AB üyelik sürecinin iptal edilmesi gerektiğini söyledi.

- *İngiltere Başbakanı Merkel ve Macron'la görüşecek...* İngiltere Başbakanı Theresa May ülkesinin anlaşmasız olarak AB'den ayrılmasını engellemek için AB Zirvesi öncesinde Almanya ve Fransa liderleri ile görüşerek destek isteyecek.

ABD - AMERİKA

- *ABD İran Devrim Muhafızlarını terör örgütü ilan etti...* ABD, İran üzerindeki uluslararası baskıyı artırabilmek amacıyla Devrim Muhafızları Ordusu'nu resmi olarak "yabancı terör örgütü" olarak sınıflandırdı. ABD Başkanı Donald Trump, bugün Washington'da yaptığı açıklamada, bu adımın Tahran'a "terörizmi desteklemenin ciddi sonuçları olacağı" mesajı verildiğini kaydetti. Devrim Muhafızlarının, "küresel terör faaliyetlerinin idaresinde ve uygulanmasında İran hükümetinin en önemli aracı" olduğunu savunan Trump, "Dışişleri Bakanlığı tarafından atılan bu emsalsiz adım, İran'ın terörizmin sponsorluğunu yapan bir devlet olmasının yanı sıra İran Devrim Muhafızlarının bunun aktif bir parçası olduğu, terörü finanse ve teşvik ettiği gerçeğini teyit ediyor" şeklinde konuştu. İran Devrim Muhafızlarına bağlı Kudüs Gücü'nün de bu karar kapsamında olduğunu belirten

Trump, "yabancı bir hükümetin bir parçasının" ilk kez kara listeye alındığını da sözlerine ekledi. ABD'nin aldığı bu karar, Devrim Muhafızları mensuplarının ABD'deki varlıklarının dondurulması, ABD vatandaşları ile ticaret yapmalarına yasak getirilmesi gibi yaptırımları da kapsıyor. Devrim Muhafızları ile "iş yapmak veya destek sağlamanın" riskleri konusunda uyarıda bulunan Trump, "İran Devrim Muhafızları ile iş yapanların terörizme finansal destek sağlayacağını" ifade etti. ABD Dışişleri Bakanı Mike Pompeo da, alınan bu kararın bir hafta içinde uygulanmaya başlayacağını açıkladı. Pompeo, Tahran hükümeti "ölümcül hırslarından" vazgeçene kadar, ABD'nin azami düzeyde baskıyı sürdüreceğini belirtti.

- **ABD'de saldırı önlendi zanlı gözaltında...** ABD'nin Maryland eyaletinde 28 yaşındaki bir zanlı, terör saldırısı planladığı gerekçesiyle gözaltına alındı. IŞİD'den etkilendiği belirtilen Rondell Henry adlı zanlının, çalıntı bir kamyonla Maryland'deki turistik liman bölgesi National Harbor'da saldırı planladığı belirtiliyor.

RUSYA

- **Rosatom: Türk Elektrik Üretim A.Ş. ile Akkuyu'nun yüzde 10'unun satışını görüşüyoruz...** Rusya Devlet Nükleer Enerji Şirketi Rosatom Başkanı Aleksey Lihaçev, Türk Elektrik Üretim A.Ş. (EÜAŞ) ile Akkuyu Nükleer Güç Santrali (NGS) projesinin yüzde 10'luk kısmının satışı ile ilgili görüşmelerin yapıldığını açıkladı. Lihaçev, "Şimdilik sadece Türk devlet holdingi EÜAŞ ile görüşmelerin yapıldığını söyleyebilirim. Şirketlerin sayısı çok daha fazla, fakat şimdilik sadece birini açıklayabilirim" diye konuştu. EÜAŞ ile görüşmelerin Akkuyu NGS projesinin yüzde 10'luk kısmının satışı ile ilgili olduğunu kaydeden Lihaçev, bu şirketin yanı sıra diğer adaylarla da görüşmelerini sürdürdüğünü belirtti. Rosatom başkanı, projeye ilgi gösteren özel yatırımcıların sayısı ile ilgili soruyu ise yanıtsız bıraktı.

- **Rus-Türk Yatırım Fonu, Akkuyu projesine dahil olabilir...** Rusya Doğrudan Yatırım Fonu Başkanı Kirill Dmitriyev, bugün kurulduğu duyurulan Rusya-Türkiye Yatırım Fonu'nun Akkuyu nükleer santral projesine yatırım yapabileceğini belirtti. Gazetecilere konuşan Dmitriyev, Rusya-Türkiye Yatırım Fonu'nun Akkuyu nükleer santral projesine dahil olma yönünde planlarının olup olmadığı sorusuna yanıtında, "Evet" dedi. Dmitriyev ayrıca Rusya-Türkiye fonunun enerji alanındakiler dahil bir dizi projeyi incelediğini de sözlerine ekledi.

- **Rusya, OPEC ve müttefiklerinin petrol üretimini artırabileceğinin sinyalini verdi...** Rusya Doğrudan Yatırımlar Fonu Başkanı Kirill Dmitriyev, piyasadaki talebin artması ve rezervlerin azalması nedeniyle Rusya'nın Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü (OPEC) ile haziranda yapılacak toplantıda petrol üretimini artırmayı gündeme getirmeyi planlandığını söyledi.

ASYA - PASİFİK

- **Hint Başbakan'dan seçim vaadi: Müslüman Keşmir'e sağlanan özel haklar kalkacak...** Hindistan'da perşembe günü başlayacak parlamento seçimleri öncesi aşırı sağcı, milliyetçi Başbakan Narendra Modi, Cammu Keşmir halkına sağlanan özel hakların ve statünün kaldırılacağını söyledi. Hindistan Halk Partisinin (BJP) başkent Yeni Delhi'deki genel merkezinde seçim manifestosu yayımlayan Modi, burada yaptığı açıklamada ayrıca, "Milliyetçilik ilham kaynağımız, yoksul ve geri kalmış kesimlerin ekonomik gelişimini

sağlamak felsefemiz ve iyi yönetim de sloganımız." ifadelerini kullandı. Modi'nin liderliğini yaptığı BJP, uzun süredir Keşmir'e tanınan özel statünün Hindistan'ın geri kalanıyla entegre olmayı engellediğini savunarak, bölgenin özel anayasal statüsüne son verilmesi gerektiğini savunuyor. Pazartesi günü kamuoyu ile paylaşılan BJP manifestosunda, seçimlerin ardından Hindistan'ın kontrolü altındaki Cammu Keşmir'in özerk statüsünün kaldırılacağı ifade edildi. Çoğunluğunu Müslümanların oluşturduğu Cammu Keşmir'den bölge halkı dışında kimseye arazi ya da gayri menkul satışı yapılmıyor. Ancak özerk statünün kaldırılmasının ardından varlıklı Hintlilerin Keşmir'e akın edeceği tahmin ediliyor. Bazı Keşmirli Müslümanlar ise hükümetin bu adımının bağımsızlık savaşına yol açacağı uyarısında bulunuyor. Siyasi analistler, 11 Nisan'da başlayıp 19 Mayıs'a kadar devam edecek ve yaklaşık 900 milyon kişinin oy kullanmasının beklendiği seçimlerde ana gündemin 'milletçilik' ve 'ulusal güvenlik' tartışmaları çerçevesinde devam edeceğini belirtiyor.

- **Afganistan'da 3 ABD askeri öldürüldü...** ABD Savunma Bakanlığından (Pentagon), Afganistan'ın başkenti Kabil yakınlarındaki Bagram Hava Üssü'ne yakın bir noktada düzenlenen bombalı saldırıda 3 Amerikan askerinin öldüğü, 3 asker yaralandığı bildirildi.

TÜRKİYE – TÜRK DÜNYASI

- **Almanya Cumhurbaşkanı'nın Diyarbakırlı avukata liyakat nişanı...** Diyarbakır Barosu avukatlarından Cihan İpek, Türkiye-Almanya arasında köprü olmasından dolayı Alman Cumhurbaşkanı Frank-Walter Steinmeier tarafından Almanya Federal Cumhuriyeti Liyakat Nişanı'na layık görüldü. Steinmeier İpek'i "Siyasi, hukuki, kültürel çalışmaları ve fikirlerim nedeniyle, Türkiye ve Almanya arasında köprü rolü oynaması ve bu rolü iyi, keskin düşüncelerle, diğerlerinin görmediği bakış açısıyla, doğruları görerek, objektif ve çoğulcu bir yaklaşımla yapması" nedeniyle layık gördü. İpek, Almanya deneyimlerini Kürt sorununun çözümü için kullanabileceğini de vurgulayarak, "İnsan bir hukukçu olarak, Almanya'nın hukuk ve politik sisteminden çok şey öğrenebilir ve bunu Türkiye'de uygulayabilir. Bu nedenle yüksek lisans tezimi, "Almanya yerel yönetimlerinin kendi kendini yönetmesi hakkının Türkiye yerel yönetimlerine uygulanabilirliği" üzerine yazdım. Almanya'daki gibi yerel yönetimlerin kendi kendilerini yönetmesi tarzındaki bir federal sistemin, Türkiye'ye Kürt sorunu bağlamında ve demokratikleşmesinde büyük katkı sunabileceğine inanıyorum" diye konuştu.

TERÖRLE MÜCADELE

- Irak kuzeyi Hakurk ve Avaşın bölgelerine düzenlenen hava harekâtları neticesinde, PKK bölücü terör örgütü tarafından silah mevzii, barınak, sığınak ve mühimmat deposu olarak kullanılan hedefler imha edildi. (08 Nisan)